

vekom in kako vpliva ná-nj. Če tudi je žival le bolj ali manj sprejemljiva za muziko, vendar le malo dela vtisa na-njo, in edini človek, kateremu je stvarnik podaril um, more uživati lepoto vseh umetelnosti vesel in v polni meri. Umotvori obrazovnih umetelnosti, kjer umetelnikov genij vdahne nečutnemu kamnu ali lesu novo življenje, prekrasne slike, pred katerimi postajamo, čudeč se izbornim bôjam — vse to in še marsikaj drugoga gotovo povzdiga duhá in nam lepša in sladši življenje. Toda brez muzike, ali drugače, brez zvočnega gibanja bilo bi naše ozračje (atmosfêra) po besedah Aleks. Humboldtovih vedno tihotna puščava. Ta izrek izvrstno znači, kako cenó in kakošen vpliv ima za človeka muzika, ki jej gre predstvo med vsemi lepimi umetelnostmi, in napisati bi se dale knjige o nje mnogih plemenitih svojstvih.

Muzika — ako hočemo govoriti po pravici — prešinja in pretresa človeku dušo in telo bolj, nego vse druge umetelnosti. Slikarstvu je sicer odprto širje polje, kjer se more skazovati, in njega sledovi ostajajo stalno pred očmi, a moč muzike sè svojimi sedmimi strunami in nekaterimi glasovi je vendar večja, nje učinki so vedno novi in v dušo sezajoči, slikarstvo pa se kaže vsikdar v jedni isti obliki ter vzpostavlja svoj predmet le treznemu opazovanju. Mojsterskih koncertov in velikanskih muzičnih slovesnosti se ne more sicer vsakdo udeleževati, literatura in znanstvo sta mnogokomu zaprta, muzika pa je splošna umetelnost, ki ima svoj dom v kraljevi palači kakor v preprosti kmetski, sè slamo kriti hišici, in razveseljuje srce bogatinovo in uboščekovo sè svojimi mehкими glasovi. Ni jej treba za to Bog zná kacih velicáh pripomočkov, prost instrument, na pr. piščalka je uže dovolj, da se javljajo muzike prekrasni učinki. Vse lepe umetelnosti se vpo-trebljajo v lepšanje in naslájanje življenja, ali nobena nima moči, tako splošno in popolnem dosežati ta svoj namen, kakor vzvišena muzika.

Mnogokrat se vséli dolg čas v sicer izbornó družino, in kaj vzbudi zopet živahnost in veselost? Prísrčna pesem ali tudi kaka kompozicija, na klavirji igrana itd. Aristid Komtilijan je zatorej prav govoril, rekši, da je muzika takošno „znanstvo“, katero pristojí vsaki starosti, ter edino more resnično lepšati človeško življenje, in takisto je pisal tudi Gerbert v svoji knjigi: „Scriptores ecclesiastici“, da muzika prijetno vpliva na slabotnega starca in nezmožnega otroka. S kratka: oblast muzike vpliva na divjaka in naobraženega Evropeca, na starca in mladenčá, na moški in ženski spól.

Prav za tega vsesplošnega značaja voljo je tudi umevno, zakaj Kinezi, po besedah necega starejšega, v Pekingu živečega misijonarja, smatrajo muziko za temeljni princip vseh znanstev, nazivajoč jo „vsesplošno znanstvo“, ali „znanstvo vseh znanstev“. Morebiti se dá to razlagati iz besed Ciceronovih in še drugih modrákov, kateri so dejali, da naši duši ni sorodnejšega, nego li številke in glasovi, da nas to spodbada in vžiga, mečí in krotí in dela vesele in žalostne. S tem je tudi ob enem naznačena razsežnost učinkov muzike in nje načinov. Gotova istina je, da muzika vpliva na telo, da-si neposredno zunanji zvočni valovi dosežajo, namreč slušne živce in tako ob enem tudi one, kateri se razširjajo po vseh drugih telesnih delih. Kedar zadene glas ušesno mrenico, se stresejo telesni deli, kakor struna na klavirji, in to prijetno vzdraži vse oživčje bolj ali manj ter zagiblje ude, da se kri hitrejše pretaka po vseh delih človeškega telesa. Morebiti je celó ta učinek tako velik, kakor menijo nekateri zdravniki, da množí in pospešuje izločevanje sokov in vravnava delavnost prebavil. Res je, se vé, da muzika bolnikov ne ozdravlja,

vendar da napravlja prijeten vtis na zdravega človeka, to se ne dá tajiti. Kvintilijanove besede so gotovo dobro podprte, ko pravi, da se mu zdi, kakor bi nam bila priroda podarila muziko, naj bi lažje prenašali (najbrž telesne) trude. Ko zapoje vojaška trobenta, kaka srčnost prešinja vojščaka, utrujenega po raznem trpljenji, in kedar godejo godci, kako lahko plešejo brez vsega vpehanja ženske, katerim je sicer sleherni korak preveč. V starih pisateljih beremo pogostoma, kako je bilo pri obleganjih itd. vsegdar po več muzikantov, da so podžigali vojščake, in Aristofan celó navaja nekatere muzične instrumente, češ, da spadajo v inventar barke; takisto omenja Evripid, da je bilo za njega dni obično, spremljati veslárje z muziko. In sploh se tudi mi lahko prepričamo vsak dan, kaj je muzika človeku. Pogledimo kmetovalca, delajočega po polji v poti svojega obraza, pridnega gorníka v vinógradi, kovača pri ognji — vse poje in si odganja s petjem skrbí, ter vzbuja v duši veselje, ker tako se skoraj nevedoč prenašajo in pozabljajo vse teže življenja. Zatorej je v tem oziru le iz življenja vzeto, kar poje nekdo o muziki:

„Junaško spodžiga vojsko na boj,
Ko poje trobenta, v sovražnikov roj
Spusti se, jih nič, podira...“

Zato je uže v starodavnih časih vsikdar spremljala muzika vojščake v boj, kakor se nam to poroča o Hebrejcih, Grkih, Rimljanéh itd.

Umeje se, da je s tem uže označen bistveni vpliv muzike na dušne moči. Namen muziki je, po besedah necega strokovnjaka, da vedri in giblje dušo, da pomirja, gine, vžiga, razmišlja, kratkočasi, zdravi, boljša nprav in naslájá srce. Težak nálog ima muzika, utegne kdo reči, a mi dostavljamo, da ga zvesto spolnuje. Ona povzdiga potrtega duhá, in česar ne more časih tešilna beseda prijateljeva, storí čarobni glas strune, da izgine takoj vsa tožnost, kakor spomladanje megle.

Naš Umek poje o muzike učinku na človeka:

„... In če ga stiskajo mnoge težave,
Ako svetlobo zakriva mu noč,
Spet mu pomaga v prejasne višave
Godbe nebeške brezkočna moč.“
(Konec prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Rumunski kralj* se je dal kronati 22. maja s krono, narejeno iz jekla turškega topa, ki je pri Plevni bil Turkom vzet.

Naši dopisi.

Iz Budapešte 19. maja. — Z Dunaja je svitli cesarjevič Rudolf s svojo soprogo došel 18. dne t. m. v naše mesto in tukaj sprejemal raznotere deputacije, med katerimi osobito odlično tudi deputacijo mesta **Zagreb**a. Ko je ban grof Pejačević predstavil gradskega načelnika gosp. Mrazoviča, se je on v lepem govoru hrvatsko poklonil Nj. cesarskima visokostima. Na to je svetli cesarjevič odgovoril v čisti hrvaščini, rekši, da zahvaljuje se v imenu svojem in v imenu svoje žene (to je bila lastna njegova beseda). Ko je gosp. Mrazović cesarjeviču in njegovi soprogi razkazal dragoceni diadem, ki ga je zagrebško mesto poklonilo cesarskima visokostima, je cesarjevič živo svoje dopadajenje nad tem darom objavil z besedami: „vrlo liepo, hvala liepa“ in dostavil še: „jaz ne govorim dobro hrvatski, a bolje govorim česki.“ Podal je potem roko Mrazoviču in rekel, da želi „pohoditi Zagreb“. Gosp. Mrazović mu na to odgovorí, da bode ta vest jako osrečila ves národ

hrvatski. Potem si dá cesarjevič predstaviti vse člane deputacije ter je z vsakim nekoliko govoril vrlo prijazno hrvatski. — Tako se s svojim ljubeznjivim obnašanjem in z govorom slovanskim prikupuje Nj. cesarska visokost vsem národom slovanskim, katere počastuje s svojim pohodom.

Iz Prage 21. maja. — „Slovenski večer“ na čast g. dr. J. Bleiweisu, katerega je tukaj 14. dne t. m. priredil literarni odbor „Umělecke Besede“ se je še izvršil jako lepo. Društvo bilo je izbrano: pisatelji, uredniki raznih listov, advokati z rodovino in vseučiliščna mladež vseh národov slovanskih. Ne, Hrvatov ni bilo; opravičili so se pismeno, da so imeli prav ta večer občni zbor svojega društva „Hrvata“. Med navzočimi Slovinci opazili smo tudi gosp. Jan. Šubica, ki je slikal deloma strop národnega gledišča. — Gosp. Lego, poseben prijatelj Slovincem, je najpreje načrtal stanje Slovincem pred l. 1843., razložil važnost „Novic“, dokazal njih vpliv na narod z dogodki lastne izkušnje, dodal kratek Bleiweisov životopis in končal z vzletno apostrofo, želeč dr. Bleiweisu še mnogo mnogo let srečne jeseni, — spomladi slovenskemu narodu! Eleganten slog, čist jezik, živ in vzleten govor je napravil velik vtis na slušatelje. Čestitalo se mu je in uredniki so ga kar obstopili in mu niso dali miru prej, da je dal govor v tisk. Izide v listu „Ruch u“. Na to so prišle na vrsto deklamacije, sviranje na gosli in petje. Slovenske pesmice „Lunasija“, „Otok bleški“ in „Po jezeru“ so se jako ljubko razlegale po dvorani! V očesih marsikoga zaigrale so solze. Občinstvo, videč to, je bilo ganeno in tšina je nastala po dvorani. Po končanem programu pričela se je prosta zabava. Gosp. dr. Dvorsky je v dolgem, lepem govoru opominjal mladež k neumornemu delovanju, kazaje pri tem kot vzgled na dr. Jan. Bleiweisa in J. M. Hurbana, zaslužnega starčka Slovaka. Ubogim pogorelcem v Turčanskem sv. Martinu v korist se je napravila loterija in pele so se vseslovenske pesmi pozno v noč. — Tak je bil „Bleiweisov večer“ ali „Slovenski večer“ v Pragi, kateri bo ostal vsem, ki so se ga udeležili vedno v živem spominu. Odboru „Umělecke Besede“ došlo je od dr. Jan. Bleiweisa pismo, žalibog, za en dan prepozno.

Z Dunaja 24. maja. — Pretekli četrtek ob 11. uri 22 minut dopoldne dokončana je bila obravnava budgeta in finančne postave za tekoče leto v drugem branji, drugi dan pa v tretjem branji. S tem je po hudih bojih in v primerno kratkem času 18 dnevov dokončana najbolj zamudna naloga državnega zbora. — Pri glasovanju umaknili so se skoraj vsi poslanci uradniki iz leve, in tako je imela vlada veliko večino za se. — Potem bila je sprejeta tudi gališka transverzalna železnica, ki se ima napraviti na državne stroške, za kar je proračunanih 24 milijonov za tekoče in prihodnje dve leti. Enaka postava bila je uže sklenjena pred 9 leti in dotična postava dosegla je tudi najvišje potrjenje, toda sklep se ni izvršil zaradi družih vzrokov. — Ko je preteklo soboto grof Hohenwart utemeljil svoj predlog gledé razsodbe državne sodnije, so zapustili vsi levičarji zbornico s protestom, a drugi dan so se — osmešeni zopet vrnili. Levičarji so zdaj strajkati začeli, ker vidijo, da so ob vso veljavo. — Včeraj obravnaval se je v tretjič prenarejen predlog Lienbacherjev o znižanju šletne šolske dolžnosti, kateri gré zdaj na to, da imajo pri ljudskih šolah na deželi stariši pravico, otroke po šestletnem šolanju in spričalom, da so se dosti naučili veronauka, branja, pisanja in računanja, oddati v 2letno nedeljsko ali nadaljevalno šolo, ki ne sme več ko 4 ure na teden trajati. Levičarji so zagovarjali sklep gospôške zbornice, katera vse polajšave hoče prepustiti vladi. Ta obrav-

nava bila je ena najburnejših; od levičarjev govoril je Beer, ki je hudo mlatil po vladi, vsaj nekoliko bolj rečno je kritikoval levičar Promber vlado, za njim pa v imenu vlade, ker je minister Conrad bolan, sekcijski načelnik Pozi. Na to se je, ker je bilo še cela armada levičarjev, od desnice pa le en govornik oglašen, sprejet konec debate. Govoril je izmed desnice niževavstrijski kmet Oberndorfer, — v imenu levičarjev pa znani Ed. Suess, a tako strastno patetično-gledališko, da ga je konec govora predsednik zaradi treh izrazov „Schmach“, „Simonie“ itd. pozval k redu, ter galerije, napolnjene z Izraelci, dal sprazniti, ker so med Suessovim govorom neprenehoma ploskali. — Poročevalec Lienbacher odgovarjal je samo rečno — rekoč, da mu dostojnost ne pripušča, podati se na pot, po kateri je hodil Suess. Pri glasovanju po imenih bil je sprejet odsekov predlog desnice s 7 glasovi večine. Nekaj mladočehov se je glasovanja ognilo, in karkoli z levico hodi, bilo je vse zoper Lienbacherjev pravični predlog. — Zdaj 1/2 12. ure dopoldne bil je šolski predlog Lienbacherjev v tretjem branji sprejet s 151 glasovi zoper 141. — Ravno se zanesljivo naznanja, da je prihod cesarjeviča Rudolfa in princesinje Štefanije v Prago zaradi utrujenosti odložen za nekaj dni.

V Gorici 22. maja. — Včeraj zjutraj je umrl g. Kajetan Mugnone, od leta 1872. učitelj v mestni muzični šoli, kapelnik mestne godbe in par let tudi prvostolne cerkve. Mestno godbo je z veliko težavo povzdignil na tako stopinjo, da se sme meriti z najboljšimi vojaškimi. V veliki cerkvi pa mu je bila skrb, spraviti — kolikor se dá s pičlimi pomočki — vse v pravi red. Bil je prijatelj resnobne glasbe, imel dober cerkven okus in ob navadnih nedeljah izvrševal le, kar je bilo najdostojnejšega v repertoriji; vpeljal je tudi nekaj cecilijanskih maš. Izmed orkestralnih, ki jih je našel, izvrševal je vselej samo najbolje. In — čudno — lotila se ga je bolezen, ko je skladal prvo svojo — strogo cerkveno — mašo za orkester. Prišel je bil do srede „Credo“-a. Da si Italijan (iz Neapolja) ni nobene italijanske (glediščne) maše vpeljal. Bil je Mugnone odličan muzični veščak in virtuoz na violincelu. Kot tak se je izkazoval po mnogih italijanskih glediščih. Pred l. 1871. je bil kapelnik v laški armadi. Izučil se je bil v konservatoriji v Neapolji. Mož je bil vesten, natančen, zgledno ponižen — še le 38 let star. Jutre popoldne mu napravi municipij dostojen pogreb. — Naša kmetijska družba ima novega tajnika; Janez Nep. baron Prato mu je ime; domá je iz Tridenta. — Dne 5. t. m. so bile volitve v našo kupčijsko zbornico; Slovincem neprijazna stranka ni zmagala; izvoljeni so sploh prejšnji zastopniki; med njimi tudi par Slovincem. — 15. dne t. m. so našli tukaj — o belem dnevu — izpostavljeno dete. — V torek večer je prišel topnič. general baron Kuhn v Gorico vojaščno ogledat; zdi se, da je bil zadovoljen. — Neki „plemeniti“ g. T. in neki R. sta se v sredo v glediščni kavarni stepla, kakor dva fakina — zaradi? No, „noble Passionen“! — Ta teden imamo v Gorici volitve za mestno starešinstvo. Menim, da hude borba ne bo. — Brez prave spomladi smo zašli uže v pravo poltje: 20° R. imam v sobi.

Motnik 20. maja. — Mislim, da je sedaj čas, ko smo proslavljali poroko cesarjeviča Rudolfa, da omenim, kako je bila habsburška dinastija našemu staremu motniškemu slovenskemu trgu pravična. Uže leta 1423. na cvetni petek, je notranje-avstrijski vojvoda Ernest Železni povzdignil Motnik med trge in mu potrdil stare in trške pravice, kar so ponavljali vsi poznejši vladarji, povdarjaje motniško lojalnost. To pričajo trške privilegije, ki jih hrani tukajšnji trški predstojnik, kjer

čakajo, da bi jih kak veščak obelodanil v pojasnjenje domače zgodovine in na čast Slovincem. Cvetele pa so tukaj obrtnije, zlasti usnjarstvo, ko jim je Ferdinand II. leta 1640. dne 9. avgusta podelil nove pravice, ko so jim bila stara pisma po nekem požaru zgorela; to privilegijo še sedaj hrani tukajšnji usnjar g. Sajovic, c. k. poštar. Izdelovala pa se je v Motniku železnina, posebno žebli za domačo in pa za sosedno potrebo na prodaj. To kaže še kraj, kjer so fužine stale. — Naj dodam tem vrsticam še to, da tudi pri nas smo cesarjevičevo poroko slovesno obhajali in da posebno gorjanski fantje so po lastnem nagibu prižgali lepe krese, rekši, da so ponosni na to, da bodo kedaj Rudolfu kot vojaki služili.

G. Križnik.

Iz Žirov 4. maja. — B. D. — Tudi v našem kotiču nismo brez strank, liberalne in klerikalne; dokaz temu je volitev občinskega zastopa. Nemščina, to kisló orodje in nam pošteni kmetom tuja reč, se je vrnila v naše ljudske šole na pokvarjenje slovenske mladine v domačem jeziku. In zdaj se ti nemčurji, ker so prvo reč do konca dognali, upajo še celó volitev občinskega zastopa 21. in 22. dne decembra u. l. ovreči, češ, da se ni prav volilo! V več krajih se najde kdo, ki ljudstvo šunta zoper poštene možake, katerim je mar za blagor naroda, prav to je tudi tukaj pri nas. Tacega šuntarja imamo tudi pri nas, ki rogovili od zôra do mraka zoper starešinski zastop. In prav kakor podrepna muha je ta človek; nadležen je ljudem tako, da marsikdo njegovim brklarijam le zato pritrđi, da se ga zuebí. Ta hudobnež črni sedanjega župana, kolikor ga le more, in spravlja občino ob dobro ime; žalibog, kdaj bode konec temu rekonaštvu!

Iz Ljubljane. — Volilna borba o trgovinski in obrtnijski zbornici je končana, oddani glasovi so šteti, in radostni moremo zdaj naznaniti ta-le izid volitve:

V trgovinskem odseku se je od 356 volilcev volitve udeležilo 320, to je, skoro 90 (89.85) %. Med temi 320 glasovnicami je bila 1 prazna, 2 pa nepravilni, od ostalih 317 so dobili

naši kandidatje:

nasprotniki:

Kušar	179	Dreo	145
Petričič	178	Treun	144
Souvan Fr.	177	Mayer	142
Perdan	175	Bürger	141
Hren	174	Luckmann Josip	140
Sajavec	168	Maurer H.	137

glasov; od polovičarskih glasovnic, katerih so našteali 21, je prišlo na naše kandidate 61, na nasprotne 63 glasov.

Za obrtnega odseka tretji razdelek, v katerem je po odbitih 165 glasovnicah, ki so bile ali dvakrat napisane ali ki jih ni bilo moči izročiti, imelo volilno pravico 4446 obrtnikov, je bilo oddanih 2881 glasovnic, to je, dobrih 64 (64.79) %; vmes so bili 4 prazni, 5 jih je prišlo prepozno in 119 nepravilnih, večinoma taci, na katerih so bile podpisane same upravičene ženske brez poslovdje, je komisija zavrgla. Na ostalih 2753 glasovnic so imeli

naši kandidatje:

nasprotni:

Dr. Poklukar	2407	Ahčin	260
Peterca	2407	Bilina	258
Klein	2405	Korn	258
Sark	2403	Rudholzer	257
Bibić	2403	Hansel	257
Žitnik	2402	Detter	252
Škrbinec	2401	Šadler	252

glasov.

V rudarskem ali drugem razdelku obrtnega odseka je 31 opravičenih volilo 23 volilcev, to je, 74%. Izvoljen je grof Julij Bolza z 19 glasovi, Anton Globočnik je dobil 3 glasove, Josip Globočnik pa le 1 glas.

— Gospod deželni predsednik se je predvčeranjim z Dunaja vrnil zopet v Ljubljano nazaj.

— (Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov) je v nedeljo imelo svoj občni zbor, o katerem prihodnjič poročamo obširneje.

— O svatbeni svečanosti svetlega cesarjeviča Rudolfa nam je došlo če tudi „post festum“ iz več krajev toliko dopisov, da jih naš list ne zmore. Radostni pri tej priliki konstatiramo, da se je posebno ljudsko šolstvo odlikovalo z lepimi svečanostmi in da so učitelji drug pred drugim si prizadeli, s svojo šolsko mladino vredno obhajati veseli dan 10. maja. To nam med drugim izpričuje dopis iz Poddrage, kjer je šolska mladina pod vodstvom učitelja gosp. Trosta toliko veselja doživela, da vse žive dni ne bode pozabila slovesnega dne, katerega sta poleg družih domoljubov s svojo radodarnostjo posebno povelicala vrli župan gosp. Žgur in njega blaga soproga.

— (Milodarna tombola 15. dne t. m.) je po odbitih stroških (686 gold. 4 kr.) donesla čistega dohodka 618 gold. 46 kr., od katerega propade polovica (309 gold. 23 kr.) tukajšnjemu podpornemu društvu bolnikov, polovica pa otroški bolnišnici.

— (Novo deško sirotišče) na spodnjih Poljanah bo začelo kmalu iz tal rasti, kajti uže je podrtá stara velika hiša, na katere mesto se bode zidalo novo poslopje, zvezano z drugo hišo, katero bode vzrejališče siromaških dečkov (fantov), ki so popolno ali deloma sirote. Tak zavod za dečke je, kakor oni uže ustanovljen dekliski, deželi naši silno potreben, kajti ona naredba, da je deželni odbor iz sirotiškega zaklada sirotam po deželi raztresenim dajal na leto po 50 gold. miloščine, je le slaba nadomestnica sirotiškega zavoda. Kakor je sreča velika bila, da je rajni župnik gosp. Köstl daroval lepo svoto za napravo dečke sirotnice in s tem temeljni kamen položil jako potrebnemu zavodu, prav tako je tudi velika sreča to, da se je na čelo tega podvzetja ustopil energičen mož, ves navdušen za telesni in duševni blagor siroških otrok, gosp. dr. Gogala, Alojzjevišča vodja. Naj bi našel obilne denarne podpore, katere dobrodelni zavod živo potrebuje, da se uže prihodnje leto more odpreti v pripomoč sirotam in na čast deželi naši!

— Jutri ima biti na Pivki shod gospodarjev, katere je gosp. R. Dolenc v „Novicah“ vabil v posvêt, kako da bi se osnovalo „okrajno kmetijsko društvo“ v Postojni v ta cilj, da bi se na Pivki pospešila živinoreja, in vsled nje kmetijska obrtnija, pred vsem pa sladkorija. Vsem v zadnjem našem listu imenovanim gospodarjem se je poslal oni list še posebej, da ne prezró jutri klica v Postojno.

— Med slikarji, katerim je izdelek treh velikih slik, predstavljajočih „zlati vek“, „propad“ in „novo izbujenje“ na strop novega českega gledališča v Pragi izročen, nahaja se tudi naš rojak gosp. Janez Šubic. Gosp. Šubic, ki je slikal „propad“, je svojo nalogo tako mojstersko izdelal, da česki časniki soglasno njegovo delo imenujejo umotvor, ki tako v celoti svoji kakor v posameznih strokah veliko čast dela gospodu Šubicu. — Radostni slišimo tako toplo hvalo našega rojaka, ki izvira iz kompetentnih krogov in svetu kaže ceno „slovenskega uma in dlana“.

— Gosp. P. Grasselli je začasno zopet prevzel vredništvo „Slov. Naroda“, ker gosp. dr. Tavčar je preobložen z drugimi posli.

— (Prve letošnje češnje) so nam iz Goriškega Vipavke v Ljubljano prinesle 20. dne t. m. ter jih prodajale po 3 za 1 kraje.; se ve da skoro samo peške so ti spomladanski prvenci.

— („Brencelj“ št. 5) je ravnokar natisnjen in mnogovrsten v svojem kratkočasnem in zbadljivem blagu. Na prvi strani slavi cesarjevičevo poroko, potem pa tudi za Slovence jako važno poslavljenje dr. J. Bleiweisa v posebni popevki. Nadalje hudó opika nemškutarje, ki so — večidel ob narodnjakih živeči — vzdignili se o zadnjih dvojnih volitvah kot kandidatje nemčurske stranke zoper narod slovenski. Mikavne reči pripovedujejo tudi „Pavliha“, „Krišpin“ in „Žefa“. Naročniki bodo te številke gotovo posebno veseli.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Koj po dohodu iz Ogerskega na Dunaj je svetli cesarjevič Rudolf s soprogo svojo namenjen bil odpotovati v Prago in zato so ga danes (25. dne t. m.) ondi pričakovali; al potovanje je odloženo za več dni. „Prager Zeitg.“ od 24. maja javlja: Cesarski namestnik je dobil sinoči telegram od grofa Taaffe-a, da princesinja Štefanija zarad utrujenosti in bolehnosti ne more pred več dnevi podati se na pot v Prago.

Iz Rusije. — Ruski car je 11. t. m. izdal manifest, v katerem se spominja slavnega vladanja njegovega očeta, grozovitega umora ter pravi, da trdno upa v božjo previdnost in v moč samovladarstva, katero hoče v ljudsko blagostanje okrepiti in zoper vsako silo braniti. On zahteva od svojih podložnikom odkritosrčno zvestobo, da se zatare upora gnjusni duh in vera v vse kroge povrne.

Minister notranjih zadev, grof Ignatiev je izdal okrožnico, ki nadrobneje razlaga v carovem pismu navedene glavne točke in namene vlade. Okrožnica se dotika črnih pik sedanje človeške družbe, brezverskega odgojevanja mladine, malomarnosti gospôske in kako samopridno se ravna z državnim premoženjem. Tu je vzrok, da velike reforme prejšnje vlade niso imele tistega dobrega vspeha, katerega je rajnki car pričakoval. Le po zaupanji naroda močni samovladar more s pomočjo najboljših sinov domovine zares odpraviti zlo, katero trpi Rusija. Najprvo se mora zatreti uporni duh, tega se mora človeška družba sama lotiti. Pregarjanje judov po južnih pokrajinah kaže, kako se prestolu vdani ljudje dajo zapeljati hudobnim ljudem in s tem gredo na roko puntarjem, čeravno tega ne slutijo. — Druga naloga vlade je vtrjenje vere in nravnosti, vlada bo posebno prizadevala si, v naredbe po ranjem caru osnovane spraviti red in pravico; če ji pri tem narod pomaga, bo vse posrečilo se. Plemstvo, za pravo in resnico vedno vneto, bo pri tem vladi gotovo šlo na roko. Plemstvo, kakor drugi stanovi imajo zagotovilo, da se njihovih pravic nihče dotaknil ne bo; kmetijski stan pa si bodi svest, da vlada ne bo le vseh podeljenih pravic varovala mu, marveč tudi prizadevala si, olajšati mu, kolikor gre, bremena ter zboljšati mu stanje.

Dne 24. t. m. je bila pri caru deputacija judov, proseč pomoči zoper preganjanje njih rodú, ki se je zdaj pričelo. Car jo je milostljivo sprejel in obljubil pomoči rekoč, da on ne pozna razločka vere in narodnosti pri svojih podložnih in da je preganjanje judov le delo vnanjih rovarjev. Deputacija je bila z odgovorom vrlo zadovoljna.

Z Bolgarije. — Zadnji čas je od toliko različnih in med seboj nasprotnih si novic po svetu, da so uže ljudje mislili, Bog vedi, kaj da se godi in da utegne

nastati punt. Resnica je pa to-le: Knez Aleksander je razpustil prejšnje ministerstvo, s katerim se ni vjemal, ter poklical drugo, ki je vsi deželi po volji. Volitve za skupščino bodo menda meseca julija in skoro ni dvoma, da bo vlada o njih sijajno zmagala tem bolj, ker je tudi vojna knezu iskreno vdana. — Povod vsem govoricam je dalo nekako nihilistično rovanje po podonavskih mestih, zoper kar so sklenili domačini poslati peticije do kneza in nabirali podpise, dokler knez tega vsled ovadbe nihilistov ni prepovedal. Toraj so bile tudi vse govorice o tem, da knez Battenberg dela v sporazumljenji z Bismarkom zoper Rusijo in hoče Bolgarijo postaviti pod varstvo Prusije, gole prazne domišljije.

Častitim volilcem trgovinske in obrtnijske zbornice kranjske!

Izid volitev 17. dne t. m. je sijajno izpričal, da se niste samo iskreno poslužili svoje volilne pravice, temveč, da ste tudi volili po nasvetu našem, razglašenem v národnih naših listih.

Ker je oni dan bilo izvoljenih 13 odbornikov naših, nasprotniki pa so pridobili le enega samcatega, smo tudi v zbornici trgovinski in obrtnijski zdaj zopet dosegli to, kar je prejšnja leta zmerom naše bilo in po naravnem pravu mora tudi naše biti, to je, da je zbornica po večini národna. Po tem takem šteje zbornica sedaj 15 naših móž, izmed nasprotne stranke pa le 9.

Ozir na sijajni izid volilne borbe naklada podpisnemu odboru prijetno dolžnost, toplo zahvalo Vam, častiti volilci, objaviti za rodoljubni čin, s katerim ste domovini naši priborili, kar je njenega!

Vrhu te javne zahvale národnim volilcem pa ne moremo si kaj, da ne bi tudi izrekli tople zahvale vsem onim rodoljubom, ki so s tem zdatno pripomogli k častni zmagi naši, da so nekatere mlačne volilce vnemali k volitvi, nekatere v volilnem redu manj izvedene podučevali in jim razjasnjevali, kar postava zahteva, da je glasovnica pravilna,

Vsi, vsi tedaj sprejmite najtoplejo zahvalo za častno zmago našo, ki je tem večje pomembe, ker tudi zunaj naše domovine bila je pozornost naših prijateljev in naših nasprotnikov obrnena na rezultat volilne borbe 17. dne t. m.!

V imenu národnega volilnega odbora
v Ljubljani:

Dr. Jan. Bleiweis.

Listnica vredništva. Gosp. M. R. na Pr: Vsi listi od 10. maja so tiskarni pošli, samo enega Vam more doposlati.

Žitna cena

v Ljubljani 21. maja 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.